

TRIBUNA

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. 2 "

Nr-ii de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Alea jacta est.

De Ioan Slavici.

S'a învederat, în sfârșit, că nu e cu puțință statul ungar așa cum el s'a desvoltat în timpul celor din urmă treizeci și mai bine de ani.

Di Coloman Széll o știa aceasta încă acum câțiva ani, când li-a spus amicilor săi, că situațiunea e mai grea de cum era în ajunul catastrofei dela Mohács. A trebuit însă să mai treacă mult timp, ca să se convingă și ceilalți fruntași politici ai Maghiarilor și să se plece primind o capitulațiune mai deplină decât cea dela Világos.

La Világos Maghiarii s'au dat învinși, dar nu s'au plecat în fața Impăratului, nu și-au mărturisit nedreptatea, nu au renunțat, ci siguri de simpatiile popoarelor din Europa, și-au rezervat să reînceapă lupta la timp mai priincios, când Impăratul, ajuns în grele strămtorări, nu va mai găsi un aliat puternic ca Țarul Nicolae I., sub a căruia ocrotire s'a pus Görgey.

Alta e situațiunea azi.

Abuzând mereu de putere și fiind de rea credință atât față cu vecinii lor, cât și concetățenii lor, oamenii de stat ai Ungariei l'au făcut tuturor urgisit pe poporul maghiar, care îi susține și stau cu desăvârșire izolați în fața Coroanei, dela care așteaptă toate popoarele din monarchie ușurarea lor și Europa întreagă liniștea de atâta timp turburată de insolenta nobilimei ungară, pentru care politica e sport.

Ca să-și scape dar «constituțiunea milenară», partidele coalitate s'au plecat în fața Impăratului, și-au mărturisit vina, au renunțat și au primit sarcina de a da ele însele statului ungar o organizațiune mai firească, care îi va face existența cu puțință.

Ori îi vor da o organizațiune europeană, ori se va reînființa Monarchia unitară, în care e pentru toate popoarele cu puțință desvoltarea firească și pacinică.

Fi-vor fruntașii partidelor maghiare în stare să facă această europeanizare a statului ungar?

Nu! — zice dl Aurel Popovici și dimpreună cu dânsul mulți, foarte mulți alții, care cunosc în de-ajuns atât trecutul, cât și prezentul nobilimii ungare. Deși trăită în Europa, nobilimea aceasta nu s'a europeanizat, nu e accesibilă pentru simțământul de dreptate, se simte nedreptătită când alții au aceleași drepturi ca dânsă, nu e în stare să înțeleagă marile interese ale conviețuirii pacinice, nu poate să renunțe și nu are stăpânirea de sine. Iși va da deci silința să înșele și de astă-dată lumea m'omind pe unii cu făgăduințe făcute cu rea credință, violentând pe alții, corumpând pe cei slabi de înger, prostind pe cei lipsiți de judecată, folosindu-se de mijloacele, de care totdeauna s'a folosit.

Se va face dar un nou experiment, care nu va putea decât să întărească convingerea, că numai reînființarea monarchiei unitare

poate să redea popoarelor liniștea de atâta timp dorită.

N'au, poate, dreptate ceice astfel văd lucrurile. E cu toate aceste chestiune de onestitate politică, că ceice vor să iee parte la viața politică a Românilor să citească cu toată luarea aminte cartea d-lui Aurel Popovici, care din dragoste cătră neamul său și pentru luminarea tuturor a săvârșit munca grea și îndelungată.

E ori nu e în regatul ungar și pentru Români desvoltarea firească și pacinică cu puțință?

Știm prea bine, că pân' acum chin a fost numai și amar viața Românilor în statul ungar.

Cum are să fie în viitor?

Să-și adune Români toate puterile, să se însoțească cu toți cei ce sufăr deopotrivă cu dânsii, să-și pună toată virtutea, ca să-i ajute pe Maghiari a face cu puțință conviețuirea pacinică, dar nădejdea să nu și-o peardă nici dacă silințele lor vor fi rămând zadarnice, căci ceea ce în regatul ungar nu se poate, e cu puțință într'o monarchie unitară, care nu poate să fie organizată decât potrivit cu interesele legitime ale tuturor popoarelor.

Și acum are să se hotărăscă lucrul acesta!

În luptă cu Români statul ungar nu se poate susține, și hotărârea, cu care Români s'au avântat în luptele electorale, e semn învederat, că dânsii vor să susție statul ungar, dacă li-se asigurază într'nsul puțință desvoltării pacinice.

O înțeleg Maghiarii aceasta? — Țin ei să și-i aibă ajutători pe concetățenii lor români?

Aceasta se va vedea peste câteva zile, în timpul luptelor electorale, și dacă luptele aceste se vor urmă tot ca în trecut, va fi clar, că altceva au să voiască Români din regatul ungar.

Guvernul și votul universal. Discursul ministrului Polónyi e cea mai bună dovadă, că guvernul nu voește să introducă sufragiul universal. El a declarat, că e aderent al sufragiului universal, dar ca om privat; ca ministru însă trebuie să țină cont de învoirea reciprocă între toți membrii cabinetului, ceea ce însăamnă, că *cabineul nu e pentru votul universal și secret*, ci numai pentru lărgirea dreptului electoral.

N'a spus apriat în ce constă proiectul guvernului, acesta va fi expus în parlament. Dar din faptul, că se declară contrar *pluralității voturilor și votului proporțional*, putem conchide, că și guvernul va fi contra acestora. — În sfârșit și el — și și guvernul — *lărgirea dreptului electoral o dă numai acelor, cari sunt patrioți și maghiari buni* (jó hazafi és magyar).

Cum se va găsi Român, care să susție candidații guvernului chiar și după ce ministrul țării declară fățiș, că dau drept de vot numai celor, cari sunt Unguri? Nu e trădare de neam așa ceva? Luați aminte Români!

Cuvântarea

P. S. Sale dlui Episcop diecezan Ioan I. Papp, rostită la deschiderea Sinodului eparhial din a. c. 1906.

*Hristos a înviat!
Domnilor deputați!*

Un sentiment plăcut, o bucurie mai rară a deșteptat în trecut și nu mai puțin în zilele noastre trebuie să deștepte în inima fiecărui arhieru român și îndeosebi în inima și sufletul arhierului bisericii române dreptmăritoare momentul, în care se vede încungiuat de dragostea și alipirea eparchioților săi, chemați a-l sprigini în conducea economiei Domnului.

Un asemenea sentiment plăcut, o asemenea bucurie mai rară să sălășluește și în inima și sufletul meu în acest moment, când mă văd iarăși încungiuat de Domniile Voastre, Domnilor deputați! cari în urma mandatului primit, ați grăbit și astădată din apropiere și depărtare la locul reședinței noastre episcopesci, cu scopul și dorința: să prăznuim împreună *Paștile reînvierii* dreptului sinodalității bisericii noastre, și apoi în conțelegere frățească, în dragoste și iubire creștinească să ne ocupăm de chestiunile cari privesc mersul normal al afacerilor și îndeosebi: susținerea, întărirea și dezvoltarea bisericii noastre naționale și ale instituțiilor ei, create în grele timpuri și susținute cu multe sacrificii.

Și bucuria sufletului meu crește în acest moment, nu numai pentru norocoasa revedere după intervalul de un an, ci și pentru motivul, că deși cu ziua de astăzi întrăm într'un nou period sinodal, precedat de alegeri noi, totuși în persoana Domniilor Voastre Domnilor deputați, am onarea a salută — cu puține supliniri — tot pe acei vechi reprezentanți ai clerului și poporului nostru eparhial, cari în trecut ca și în prezent, ați dat și știți dă probe eclatante despre iubirea de neam și biserica, din care facem parte.

Și de aceea văzându-vă adunați aici înainte de toate Vă salut cu dragoste și iubire părintească, zicându-vă *»Hristos a înviat!«*

Ne-am adunat aici, Dlor deputați, ca să întrăm în divanul sinodal, și dacă conziderăm, că la atributele unui Sinod eparhial aparține și controla, se explică de sine motivul pentru care ținerea sinoadelor noastre eparhiale s'a stabilit tocmai pe ziua de astăzi, carea este aniversarea sf. apostol Toma.

Veți înțelege adecă, că pe când prin legea fundamentală vi-se garantează dreptul, pe atunci prin primirea mandatului de reprezentare vi-s'a impus și o sfântă datorință, datorința de a controla cu toată scrupulozitatea și a vă lua informațiuni chiar și din arhivul conzistorial despre starea afacerilor din eparhie.

Trecutul ne-a învățat, că controla rigoroasă și conștiențioasă da conducerii caracterul corectității ori necorectității, și numai controla minuțioasă este chemată a stabili gradul încrederii ori neîncrederii în conducere, și de aci speranța de progres ori regres în mersul afacerilor.

De aceea, controla binevoitoare a Veneratului Sinod, ca și corporațiune chemată a face revista afacerilor avizate la competența sa, pentru noi a fost și va rămânea numai un stimul, fie pentru conținerea direcțiunii începute, fie pentru, luarea altei direcțiuni ce ni-s'ar indogita în cadrul legii și a posibilității fizice și economice.

Conzistorele noastre eparchiale își vor prezenta la timpul său rapoartele despre gestiunea anului trecut și acum, după trei ani, decând după voința celui preainalt m'am ridicat în scaunul arhieresc al acestei eparhii, aș fi dorit și eu să vă pot prezenta un rezultat al activității mele, care să satisfacă într'u toate așteptările legate de persoana mea.

Dacă însă atare rezultat va fi mai puțin decât ce sunt așteptările Domniilor Voastre și decât ce era și este dorința mea, cauza se explică din

faptul, că la începutul activității mele am devenit într-o formală și faptică colozie de datorințe, pentru că: cu cât stăruiam mai cu deadinsul pentru a-mi stabili o programă de acțiune, cu atât se iveau mai multe și tot mai multe probleme de deslegat.

Am constatat adevărat o mulțime de trebuințe, care de care mai indispensabile, și cari pentru a putea fi puse cu sistem în serviciul cauzei, nu numai reclamau atențiune și considerare specială, ci fiecare dintre ele de după natura ei, reclamă preferință față cu celelalte.

În asemenea situație, eu, în deplină cunoștință a promisiunilor făcute la alegerea, hirotonirea și introducerea mea de episcop, în conștiința misiunii mele sublime și a datorinței mele sfinte de a lucra și a face să se lucre pe toate terenurile legale, pentru întărirea și prosperarea bisericii noastre naționale și instituțiilor ei, a trebuit să dau preferința acelor dintre trebuințele constatate, dela cari în linia primă se condiționează, și fără cari în nici o societate creștină și astfel nici în biserică nu se poate închipui progres nici pe terenul religios-moral nici pe cel cultural și economic.

În consecință deci atât din acest motiv, cât și pentru motivul de a arăta eparhioților mei nu numai duhul, de care este cuprins sufletul meu, ci și modul meu de gândire și acțiune în conducere, cuvântul cel dintâiu adresat clerului și poporului credincios, a fost cuvântul sfintei evanghelii: *«Pace vouă»*.

Văzând adică, cât de tare zguduită era pacea internă, și dorind restabilirea ei prin încheierea raporturilor frățești între toți fiii diecezei, eu am ridicat încă dela început și am arborat de atunci în continuu și neîntrerupt cu cuvântul și cu ezeemplul propriu flamura păcii, și am năzuit după puțină a satisface și am stăruit a satisface aspirațiunile legitime ale tuturor.

O a doua problemă tot asemenea indispensabilă mi-s'a arătat și necețitatea de a lua în mână regularea finanțelor diecezei. Acestei afeceri au trebuit să-i dau atenție deosebită nu numai pentru delăturarea în cale naturală și normală a cunoscutului deficit dela buget, ci și pentru a constata și stabili: cât face venitul anual sigur al fondurilor și fundațiilor diecezeane în genere și în special, cât face venitul acelor fonduri și fundațiuni, cari după menținerea lor concurg cu cvote mai mari la prevederea trebuințelor administrative centrale.

Urmărind adică scopul de a lucra ca factori pozitivi, precum aceasta o cere și corectitatea administrațiunii noastre bisericesti, de sine mi-se impunea necesitatea constatării proporțiunii dintre trebuințele inmulțite an de an și dintre venitele disponibile ale diecezei, pentru ca astfel să ne știm orientă: până unde ne putem estinde cheltuelile întru susținerea și dezvoltarea instituțiilor existente și întru crearea și susținerea altor instituțiuni nouă, reclamate de interesele culturale ale bisericii noastre.

Paralel cu stăruințele mele în cele nouă direcțiuni indirecte, n'am întrelăsat a mă interesă nici de cealaltă factori indispensabili la realizarea progresului dorit, adică n'am uitat de învățământ și de disciplină în centru și în dieceză.

La sfintele sărbători ale Nașterii și Învierii Dnului am dat eparhioților «Pastorale» și după posibilitate am făcut în tot anul și câteva vizitațiuni, în deosebi la sfîntirea de biserică, și acestea atât pentru întărirea poporului în credință; pentru a-i încălzi inima către religiuinea și biserica noastră străbună și a-l îndemna totodată și la cultivarea virtuților cetățenești, cât și pentru a mă convinge în pensoană despre sentimentul religios-moral și despre alte referințe dominante în eparhie.

Ce răsunset a aflat în inima credincioșilor cuvântul adresat de mine: Pace vouă! adevărat: în ce măsură s'a restabilit pacea internă atunci prea zdruncinate; ce influință au avut și vor avea asupra vieții religioase morale a creștinilor sfaturile din Pastoralele mele; ce urmă au lăsat în inima clerului și a poporului ceremonialul săvârșit și cuvântările ținute la vizitațiunile canonice, și ce direcțiune a luat peste tot mersul lucrurilor în dieceză sub conducerea mea, veți ști mai bine Dvoastră. Domnilor deputați din apropiere și din depărtare, cari trăiți în mijlocul poporului și stați cu el în continuu și nemijlocită coatingere, și cari astfel și altcum aveți ocaziunea

a vedea prin prizmă mai curată și scăderile, cari reclamă îndreptare.

Încât pentru partea financiară, rapoartele și socoile, ce se prezintă, mărturisesc despre rezultatele obținute și despre aceea: că întru cât ne apropiem de îndreptatea reclamată de ordine și de interesele superioare ale bisericii și neamului nostru. Observ însă, că dacă la unele fonduri totuși nu se arată pentru acum crescământ mai mare, cauza este, că a trebuit să curățim fondurile de pretenziunile dubii și neincasabil, cum curățăm grădinarul pomii săi de uscături.

Disciplina se manuiază pe toate liniile îmbinând rigoarea cu dreptatea. După demersurile luate pentru promovarea învățământului, avem prospecte, că institutul nostru cultural central, va da vieții noastre publice elemente tot mai conștii de datorință, tot mai cu vocațiune către cariera, ce și-au ales și tot ce-i cu dragoste către neamul și biserica, carea le-a dat viața, creșterea și existența.

Pe lângă aceasta dându-mi seamă de grăutățile, cu cari ne luptăm zilnic pentru realizarea progresului dorit de biserică și neamul nostru pe terenul cultural și economic; am devenit la convingerea, că după ce noi și așa nu avem altă putere executivă, de cât cuvântul și exemplul propriu, scopul urmărit de noi numai așa ni-l vom putea ajunge, dacă vom da mai mare atențiune și vom stăru mai cu deadinsul pentru dezvoltarea sentimentului religios-moral, și prin aceasta a sentimentului de datorință și de jertfă la poporul nostru. Deci: m'am simțit îndatorat a combină unele probleme atât din domeniul cultului nostru religios cât și din disciplina bisericească. Aceste probleme apoi în conferința ținută la reședința noastră în 28 Februarie v. a. c., le-am făcut obiect de discuțiune și întrunind ele complăcerea tuturor, au fost discutate cu demnitatea și seriozitatea unui cler superior, conștiu de poziția și chemarea sa. Însăși concluzele asupra lor, fiind luate toate cu vot unanim și astfel cu putere obligatoare pentru întreg clerul din eparhie, aplicarea și executarea lor ne promit rezultatele cele mai bune.

De încheiere îmi iau voia a mai atinge că, deși în cursul anului espirat, unele ziare din iubita noastră patrie, au tras la îndoială patriotismul clerului și al poporului nostru și l-au bănuț de răsvrătire contra ordinii publice, iar organele de siguritate sub presiunea unor atari publicațiuni, au făcut perchiziții și prin biserici, cercând armături: cu toate aceste am bucurie și mângâiere a constată și la acest loc: că nu numai nu s'au constatat nimica din cele bănuțite, ci clerul și poporul nostru s'a afirmat și astădată de ceace a fost în tot trecutul său: element de ordine, credincios Tronului, iubitor de patrie și supus legilor țării.

După acestea precum în sfânta biserică, așa și acum, cerând darul și ajutorul lui Dumnezeu asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, și salutându-vă de nou de bunăvenire, de chiar ședința sinodului nostru eparchial ordinar, convocată pe ziua de astăzi, de deschisă.

Turbarea șoviniștilor. Adat spaima în Ungurii din Timișoara, că o să curcerim mai multe cercuri românești din comitat.

Dar în loc să-și zică, că așa e drept și echitabil, pentru că majoritatea în comitat o au Românii, — ei strigă în »Temesvári Hir-lap« după procurori și jandarmi. Să ne oprească adunările, căci agităm contra ideii scrintite a statului național unitar maghiar. Somează pe vice-comitele să facă presiuni asupra poporului și capilor lui. Deci îl somează direct la călcarea legii. — Asta-i dragostea lor pentru năcazurile noastre.

Brașovul activist. Înregistrăm după »Gazeta Transilvaniei«, cu cea mai mare plăcere, că la Brașov s'a convocat din partea Românilor o adunare electorală pe Vineri 14/27 April.

Ne-ar fi plăcut însă să fie convocată mai curând pentru ca să poată lucra pentru

eventuala candidare a unui român; și ne-afi părut bine să vedem și alte nume suinvitate.

Sperăm că în scurt timp să vor convin ge toți de roadele binecuvântate ale acvității și că organizarea noastră să va face toate cercurile. Salut Brașovenilor.

Milan Hodja condamnat. Drept semn de împăcare cu naționalitățile, cum să zice, că a plănuește, — a fost pedepsit de curie, respin gându-i se apelul lui Milan Hodja pentru artia lul »Renegații« din foaia sa »Slovensky Džbnnik« la o lună închisoare și 200 de coroan amendă.

Curățenia alegerilor. Ministrul de culte Apponyi a trimis o circulară tuturor șefilor oficiilor din sfera sa, în care le a ordin să nu influințeze cu nici un mijlc pe alegători de a votă după convingerea lo

Naționalitățile și alegerile. Organ oficial al partidului Kossuthist »Magyar Tudósító« aduce următoarea știre: Să anunț că între guvern și naționalități ar fi inter venit un compromis privitor la colegiile electorale. Față cu această știre avem a torizația de a declară că la conferința cor vocată după dorința deputaților români (cu deosebire a drului Vasile Lucaciu s prezintat cinci bărbați designați prin e voidind să afle atitudinea guvernului. Minis trii prezenti: Kossuth Ferenc, contele Ap ponyi Albert, contele Andrássy Gyula, Wekerle Sándor le-au împărtășit atitudine guvernului. Compromisul privitor la ma date și anunțat prin foi nu s'a făcut. Gu vernul nu a avut nici un fel de constă ire cu celelalte naționalități.

Congregația Aradului.

Marti în 24 Aprilie s'a ținut în Arad congregația de primăvară. Și dintre Români și dintre Unguri au fost puțini de față.

Dintre Români însemnăm pe dnii M. V. Ciu, Russu-Șirianu, Dr. C. Ardelean, Dr. Popovici, Aug. Beleș, D. Popovici (Cerneș Aurel Iancu, Tr. Terebenț, N. Lăzăres Crăciun, D. Luca, Tămășdan (preot semic Nistor Flueraș (Zarand) și alții.

De însemnătate politică a fost un singur lucru: propunerea comisiei de a felicita guvernul.

Russu-Șirianu, în numele Românilor, cor bate propunerea, arătând că din partea Ungurilor este motiv moral de a nu felicita asemenea guvern, căci ce consecvență are cei ce au felicitat pe Héderváry să felicite acum pe — Kossuth? Iar Românii sunt tiv politic de a nu felicita guvernul: fiind n'au nici o încredere în bărbații cari cor pun guvernul.

Majoritatea (ungurească) a primit în propunerea comisiei permanente.

Se resolvă apoi chestii mărunte.

ELECTORALE.

Guvernul și Românii. În urma invitați mers la Budapesta și Mercuri la orele 4: s'au prezentat în fața domnului ministru-preș ce Wekerle Excelențele Lor domnii Metropolitan mândi Ioan Metianu și Dr. Victor Mihalyi, preș da și domnii Parteniu Cozma, Gheorge Pop ne Băsești, Dr. Teodor Mihalyi, Dr. Vasile Luș și Coriolan Brediceanu.

Afară de domnul ministru-prezident Wekerle au fost prezenți și domnii ministri: contele Andrassy, dela interne, contele Apponyi, dela culte și instrucțiune publică și Kossuth, dela comerț și comunicațiune.

În conferință li-s'a spus fruntașilor români, că nu din inițiativa guvernului, ci la dorința exprimată din partea foștilor deputați naționali români au fost invitați la această consfătuire, în scopul ca guvernul să cunoască gravamintele Românilor.

Fruntașii români și-au spus apoi pe rând părerile, insistând mai ales asupra miseriiilor ce se fac școalelor românești, și apoi asupra neexecutării legii de naționalitate.

În urmă s'a atins chestia alegerilor pentru dietă, și în urma temerilor exprimate din partea Românilor, membrii guvernului au declarat, că nu au intențiunea să împedecă intrarea în parlament a unui număr oare-care de deputați naționali români, din contră, le este chiar dorința să între, pentruca guvernul să aibă cu cine să se înțeleagă în privința îndreptării rețelilor de cari se plâng Români. În fine s'a ajuns pentru astădată la înțelegerea între guvern și Români, ca în toate comitatele locuite de Români, fruntașii poporului român să pacteze cu ceilalți factori decizatori din comitate, în felul cum s'a făcut în comitatul Hunedoarei, unde trei cercuri au fost lăsate pe seama Românilor și trei rămân celorlalți. Despre aceasta dl ministru ne interne, contele Andrassy a promis că va încunoștiința de timpuriu și organele sale din comitate, pentruca astfel să fie evitate alegerile sgomotoase, împreunate de multe ori cu ciocniri și bătăi, și să se pună stavilă corupției și mituirilor.

«Tel. Rom.»

In cercul Tinca e candidat Dr. Aurel Lazar pentru reușita căreia Dr. Isaia Ardelean, Romul Barbu, Dr. Iustin Papp și Dr. Andrei Ilie, a trimis apel către toți cărturarii din cerc, rugându-i să lupte cu toții pentru steagul național.

Dl dr. Aurel Lazar și-a desfășurat programul în comunele Husasău, Fonău, Gepiș, Vârșand, Giriș, Tot, Batâr, Gurbediu, Coașd Tulca și în toate locurile este primit cu mare însuflețire. Acum își continuă turneul prin părțile Belului. Este primit cu atâta dragoste cu atâta însuflețire, în cât învingerea e sigură.

Kossuthistul Horty Béla, a fost scos din comunele române Husasău, Fonău, Gepiș și Vârșand. Câțiva prăpădiți de străini au spart ferestrele la filiala din Tinca a «Bihorenei».

Frații români, vă puteți convinge despre dragostea lor, și oare se vor afla acum între frații români, cari să mai ține cu candidatul lor?

Iosășel. Candidatul kossuthist, Mahr Nándor văzând, că zădarnice îi vor fi toate încercările față de iubitul nostru candidat dl N. Oncu, s-a retras.

Mai bine o retragere cu cinste decât o cădere rușinoasă.

Rittberg. Se desfășură o luptă grea între doi candidați români și tot cu același program. Regretăm, că astfel să petrec lucrurile. Așa știm, și așa suntem informați că *partidul național l-a recomandat pe dl Sever Bocu*, redactorul nostru responsabil, și această hotărâre trebuie respectată de toți Români de bine. Lupta dintre cei doi candidați nu poate fi în favorul nostru, căci prin ea spriginim izbânda candidatului străin. Lupta noastră se pornește pentru solidarizare și nu distrugere.

Ar fi de dorit ca dl dr. Vlad să-și termine odată turneul de candidări și să se stabilească odată la un loc.

Încă odată: candidatul partidului național e dl Sever Bocu și dl dr. Bontescu — dacă l-a cumpenit dr. Vlad ca în Hunedoara să rămână fără cerc, cu amicul său Vlad să-și tragă socoteala, iar nu candidând peste candidatul oficios al partidului național și a cercului Rittberg.

Din cercurile PárdányBéga-Szent-György și Zichyfalva. Candidații naționali Vichentie Petroviciu și Dr. Alex. Vuici sunt primiți cu rară însuflețire în toate părțile. Partidele contrare desvoaltă o agitație ne mai pomenită, promit marea și sarea pentru a trage pe sfoară naționalitățile, ca aceste să-și dea votul lor, dușmanilor drepturilor naționale.

Dacă nu s'ar află câteva coade de topor, câteva creaturi uitate de sine, nici nu ar fi cine să-i însoțească afară de așa numiți domni de prin orașe și arendașii jidani, cari nici când nu au ținut cu poporul dela care trăesc.

Mare grijă le face celor detași cu puterea, pășirea nemților în ațiune.

Și pentru orientarea alegătorilor români din aceste cercuri comunică următorul avis:

Delegații alegătorilor Români, Sârbi, Slovaci și Germani la conferința ținută în 22 Aprilie 1906, au candidat de deputat pentru cercul Zichyfalva pe distinsul naționalist dl Dr. Ludovic Kremling, avocat în Biserica-albă. Intrăm în luptă cu program național contra feudalismului. Cetățeni Români, Sârbi, Slovaci și Nemți! Țineți sus și tare la programul național, ajutați la izbândă pe candidatul din cercul vostru.

Pentru Zichyfalva am candidat pe dl Dr. Ludovic Kremling, carele își va țineă vorbirea de program Marți, 24 Aprilie dimineața la 8 oare în Tor. Szécsány, la 11 oare în Bóka, după amezai la 1 1/2 oare în Neuzina, la 4 1/2 oare în Sărcia.

Mercuri, în 25 Aprilie: dimineața la 8 oare în Tógyér, la 10 oare în Gyér, la 11 oare în Tolvádia, după amezai la 3 oare în Dolác, la 5 oare în Offszenicza, la 6 oare în Bánlak.

Joi, în 26 Aprilie: dimineața la 7 oare în Karácsonyiliget, la 9 oare în Pártos, la 10 1/2 oare în Caiul-mare, după amezai la 1 oră în Mărghitamare, la 5 oare în Szent János.

Vineri, în 27 Aprilie: dimineața la 8 oare în Zichyfalva, la 12 oare în Györgyháza, după amezai la 4 oare în Szécsényfalva.

Frații Români!

Primiți cu însuflețire pe candidatul vostru și arătați lumii, că ideea națională trup s'a făcut și că românul ține la naționalitatea sa.

Am candidat în conțelegere cu frații sârbi și nemți, în Zichyfalva pe dl dr. Ludovic Kremling în Párdány pe dl dr. Alexandru Vuici, în R-Szt.-Görgy pe părintele Vichentie Petrovici.

Numai așa vom învinge, dacă nu vor fi între noi trădători de neam. Să nu ne vindem votul nimănui.

Trăiască partidul național, trăiască candidații naționaliști! Comitetul executiv.

Indemnăm din nou pe fieștecare om de simțire românească, să nu să leșesădus de nime, ci numai candidatului național să-și dea votul.

Căci cercurile sunt pur naționaliste, dacă vom ținea la olaltă, învingerea este sigură pe toată linia.

Lăpușul-unguresc. Părintele Lucaciu și-a început turneul prin comunele cercului. În cercul electoral al Lăpușului unguresc alegătorii români sunt pretutindenea însufleții pentru cauza națională. Vechiul Chioar a dovedit un admirabil devotament pentru candidatura d-rului Lucaciu. Drumul său a fost cu adevărat triumfal, și el a fost primit cu banderiu falnic și cu trăsuri multe.

Candidatura sa este primită cu însuflețire nemai pomenită. Alegerea este sigură și numai forța publică ar mai putea-o împiedeca.

Din Ciacova. Duminecă în 22 l. c. și-a ținut vorbirea de program în comuna noastră dl George Breban. Dl protopop tractual a deschis adunarea, recomandând publicului pe candidatul partidului național. După dl protopop Pinciu au

vorbit apoi dl Pop din Jebel, pe urmă dl protopop Pinciu și ca de încheere dl dr. Coste. Toate vorbirile au fost cu simburile și la obiect, ceea-ce a mulțumit pe alegătorii, auzindu-se des câte un «să trăiască». De aici la oara 11-a s'a continuat turneul spre Obăd, Jebel și Siget. Contracandidații sunt kosutist dl Hevessy Bertalan și un mare bogătan Daniel Tibor care — după știrile primite nu ar aveă trecere la guvernul actual. Speranța în reușită — mai ales dacă contracandidații vor țineă lupte până în momentul din urmă — e pe partea noastră. În acest cas un balotagiu, ar însemna învingerea noastră. În-Insuflețirea nicăiri nu lipsește. Sub ori-ce împrejurare Români și Sârbi strănși într'un mănuncu toții — au să învingă.

Făget. În 22 Aprilie s'a ținut adunarea de candidare în cercul electoral al Făgetului.

Adunarea a fost deschisă de președintele Virgil Thomiciu prin o cuvântare potrivită, dar foarte însuflețitoare, prin care îndemnă toată suflarea românească, ca să voteze pentru alesul poporului Dr. Aurel Cosma.

Dr. Aurel Cozma primește cu mulțămire candidarea și în o cuvântare estinsă își predă programul, care e ascultat de popor cu atențiune deosebită și rară însuflețire. Cuvântarea e foarte adesea întreruptă de aclamațiuni de: «Să trăiască!» Poporul este electrizat la culme, și așteaptă cu nerăbdare să-și vadă candidatul în mijlocul său, în comune.

Mâne dl Cozma își va începe turneul însoțit de tot ce e însuflețit în Făget.

La finea adunării a mai vorbit și George Gârde cand. de avocat în Făget, cu oratoria-i cunoscută și cu focul național neîntrecut îndemnând nația românească la statornicie și luptă cinstită.

Poporul s'a îndepărtat în cea mai mare ordine și în cea mai mare însuflețire.

Omor politic în Covăsinț. Foile din Arad aduc raporturi lungi, pline de o ură neîmpăcată pentru români asupra mișcării electorale din cercul Șiriei. Candidatul kossuthist, caraghiosul *Gabányi Miklós* mergând eri cu vre-o câteva trăsuri dela Șiria spre Covăsinț a fost întâmpinat de o mare mulțime de popor indignat de obrăznicia unei candidaturi kossuthiste în acest cerc atât de românesc. Ei opriră trăsurile lui *Gabányi* și — după raporturile foilor de aici — le zmulseră steagurile kossuthiste. *Gabányi* și soții fură amenințați și trebuiră să scape cu fuga.

Raporturile foilor ungurești ne par și mai puțin probabile în cele ce au urmat. Ele spun că ajunși în Covăsinț românii ar fi asaltat casa comunală unde se adăpostiseră strigându-le:

— Afară cu ungurii

— Omorîm pe toți

Jandarmeria intervenid după ordinul fidi-răului Cornel Novac răuși să liniștească mulțimea. Agitația fiind însă foarte mare să ceru în mod telefonic întărirea jandarmeriei și o companie de soldați fu trimisă la fața locului.

În Covăsinț să zice că un român partizan de al lui *Gabányi*, cu numele Matei Bătruț ar fi fost omorît în fața suprefecturii. El purtă o pană verde cu inscripția «Să trăiască *Gabányi Miklós*». Connaționalii săi indignați de această purtare să zice că l-ar fi ucis cu ciomegile *înfundându-i gura cu peana kossuthista*.

Acestea sunt știrile foilor ungurești. Este ușor de văzut că ele sunt toate exagerate și trebuiesc primite cu multă rezervă. Scopul lor îl spun chiar foile ungurești, ele cer publicarea statariului pentru a împiedeca alegerea dlui Stefan C. Pop.

Cercul Radna. Vineri și-a ținut vorbirea în Cuvin însuflețitul și verdele român, candidatul nostru național dl *Vasile Goldiș*.

Lacrămile poporului nostru impilat, cred că vor fi mărturie mai bună decât orice descriere măestră. N'a fost om, care să nu fi lăcrămat de bucurie, la auzul măiestrei cuvântări a iubitului nostru candidat Vasile Goldiș. Iar tineretul, oh tineretul, câte nădejdi nu ne-a dovedit pentru viitor. El a fost la culmea chemării. Rar undeva tineret mai însuflețit.

Primirea candidatului a fost de tot impozantă. La 4 ore Cuvinenii în frunte cu preoții și învățătorii lor precum și cu o cunună foarte frumoasă de dame din loc și de prin prejur, i-a eșit scumpului candidat spre întimpinare până la Miniș, într'un lung, lung șir de trăsuri și cu un frumos banderiu. Atât la plecare — cât și la reîntoarcere în comună se cutremura văzduhul de bubuitul treascurilor și de frumoasele și înveselitoarele cântece ale tineretului însuflețit.

După intrare în comună, s'a deschis adunarea de cătră însuflețitul și pururea verdele român, bătrânul și însuflețitul popă Moțu, dând cuvânt iubitului candidat. A ridicat mult sărbarea zilei prezența bărbaiilor fruntași din jur, ba chiar și dela Brașov, de unde a venit și harnicul director gimn., dl Onițiu.

De seară, la auzul acordurilor dulci, a bubuitului de treascuri și a cântecelor însuflețitoare a le tineretului, iubitul nostru candidat a plecat la gară, într'o ordine și însuflețire ce a pus în respect pe toți străinii din jur.

Cercul Boroșineu. Din Moroda primim următoarele:

În 21 s'a prezentat în comuna noastră candidatul Manovil Jozsef, care și-a ținut vorbirea de program al său, cu carele a promis poporului, că el va lupta pentru egala îndreptățire a naționalităților, afară de aceea a promis, că din darea restantă în urma ex-lexului va născuși ca să se ierte 50% iar celelalte 50% să se plătească în rate în decurs de 3 ani. A promis mai departe că va lucra pentru votul universal, pentru 2 ani de miliție.

Bravul nostru popor puțin la număr ce a fost de față, însă foarte înțelepțeste i-a știut să-i răspundă, *că de făgădueli de acestea sunt ei sătui acum*, și nu se lapadă de neamul lor. După ce i-s'a fălmăcit acest răspuns al poporului dl candidat se retrase fără a mai sta de vorbă.

Cercul Sasca. Azi (Vineri, 20 Aprilie) s'a ținut aici adunarea de candidare din partea slujbașilor unguri.

Au decretat de candidat pe Dr. Emil Babeș, adv. în Budapesta, fiul vener. bătrân Vichentie Babeș.

Candidarea lui Emil Babeș s'a făcut cu speculație șireată. Bătrânul Babeș fusese odinioară deputatul cercului Sasca și a luptat cu tot focul și dragostea inimei sale sub stindardul național. Poporul acestui cerc divinisează și acum numele lui Babeș.

Cu aceasta apucătură diavolească vreau să prindă în ghiare acum alegătorii români, ca să-și ajungă Ungurii scopul.

Contăm la simțul de cinste a dlui Emil Babeș și stăruim să respingă mandatul rușinos. Nu putem crede, că fiul lui Vichentie Babeș să blasfemizeze astfel memoria frumoaselor lupte naționale purtate de părintele său.

Și dacă totuși va țineă mandatul, de bună vreme trebuie să luminăm poporul, să știe de cursa în care vreau să-l prindă.

La adunarea de azi au luat parte numai slujbașii administrației în frunte cu odiosul Korkán și câțiva cociași (surugii).

Oameni de cinste românească nu s'a prezentat nici unul.

Ridicol a fost, că doi Nemți și un Român au condus adunarea ungurească.

Dr. Lichtfuss, Ruhmann și notarul din Ciuhici fost român de naționalitate, *Nemoian*. Acestia au fost jó hazafii adunării.

În cercul Ceica avem candidat pe Dr. Nicolae Zigre — candidat 48-ist este Korda, acesta cu mare aparat va fi spriginit din partea centrului comitatens și a administrației cercuale. Domnii notari cercuali deși sunt în majoritate români, după uzul de până aci vor lucra a comando, vor face presiuni asupra antistiei comunale — asupra birtașilor — și slujbașilor pendinți de ei. Noi tot posibilul vom face să putem alege pe candidatul nostru. Speranțe de biruință avem.

Cercul Orăștiei. Ni-se scrie: Duminecă în 22 l. c. candidatul partidului național român al cercului Orăștiei dl Dr. Aurel Vlad, și-a ținut vorbirea de program dimineața la 9 ore în frunțașă comună Beriu. Dr. Vlad însoțit de un mare număr din inteligența din Orăștie, a fost întimpinat pe hotarul comunei Beriului de un frumos banderiu de bărbaii îmbrăcați în haine de sărbătoare. Vătaful lor învățătorul Ioan Stăneasă a binevenit pe de toți iubitul candidat Dr. Aurel Vlad. În puține, dar dela inimă venite cuvinte Dr. Vlad mulțumește pentru primirea frumoasă. La intrarea în comună e construit un mare arc de triumf brad cu inscripția «să trăiască Dr. Vlad». Pe lângă arc toți copiii de școală în haine albe ca florile dau un admirabil tablou de însuflețire. În piața comunei lume multă și din comunele vecine as-

teptă pe candidat. Părintele din loc Ioan Trifor deschide adunarea.

La cuvântul Dr. Vlad, desfășurând programul său de muncă și de luptă pentru drepturile neamului românesc. Mai vorbește Dr. Aurel Oprea despre sufragiul universal, și apoi păr. Trifor încheie adunarea asigurând pe Dr. Vlad, că Bărenii ca și în trecut și de astă-dată vor sta pe lângă dânsul, stegarul partidului național român.

Între negrăita însuflețire a poporului mare, Dr. Vlad și suita pleacă din Beriu, de oarece tot ar mai are să fie vorbire de program în Romos și Vineria.

Ungurii încă n'au pus contra candidat, se vor bește însă, că vor să pună cu orice preț; și i lor va fi Hollaki.

Iar candidatul fără program Dr. A. Munteanu are nici o șansă de reușită.

Lupta din Beiuș. În interesul reputațiunii (acum o dată) bravei noastre administrațiuni în frunte cu protopretorul Horváth Endre trebuie să dau în vileag, că cu prilejul adunării populare în care s'a proclamat mult simpaticul și înflăcăratul nostru tiner *dr. Ionel Ciordaș* s'a întinplat — spre bucuria noastră — un incident, care nădejtile noastre numai apăna l poate. Vre 80—90 alegători din vestitul sat Târcaie au năpădit tribuna noastră și a făcut imposibilă înțelegerea programului român! Dela naștere-i răbdătoare Rabdă, rabdă, ca bou în jug, dar dacă cu vremea perde-și-va răbdarea, rescula-se-va contra ei lor fără de lege! Ce sa vorbesc de acești *«tăcăleți»*, cari sunt înălțați poreclindu-i *nemernici!*

N'am mai avut prilej de a pătrunde în caracterul «Românului» cași cu această ocaziune când l'am văzut stând *nepăsător* și *rece* la nemerniciile târcăianului.

Ce era de făcut? În infernalul zgomot cauza de acest infam popor, căzut-a pe gânduri «administrația!» Cel trimis pentru susținerea rândueii *Desideriu Tempelean* (fior de popă), recurs-a la armă! Românii făcuți atenți deja d'a capo la niște priviau la forțele, cu cari luptau târcăie în propagarea zgomotului!

O scenă rară...! *Corb la corb s'a scos ochi* 24 gendarmi cu baioneta, scoasă — la comanda lui *Tempelean* — încunjură pe *kossuthiști* (la putere), iar noi frapați de aceste porunci cepem serioasa muncă. A vorbit dr. Ionel Ciordaș, decât cum mai dulce nu poate să grăiască limbă românească! Lacrimi a stors din ochii noștri! Plâns-am cu toții, vărsat-am lacrimile de deșteptării poporului românesc; plâns-am cu toți hot — cu toții noi fii codrilor și plins-a cu toți al nostru fiu: *dr. Ioan Ciordaș*.

Cătră alegătorii români!

Cu gândul cel mai curat
Zicem «Christos a 'nviat»
Răspunsu-i: «Adevărat
Că din morți a 'nviat».
Azi cu astă salutare
Ne agrăim fiecare.
Așa-i asta iubiți frați
Dar Vă rog să ascultați
Niște sfaturi de iubire
Spre a neamului mărire,
Care ne vor lumina
Pentru drept a ne lupta.
Înălțatul împărat
Craiul cel încoronat
Porunci în țară a dat,
Că-i de ales deputat
La dieta țării să meargă
Din greutăți să mai șteargă.
După atâta zăbază
Să mai facă și ispravă,
O lege dreaptă să facă
La bietul popor să-i placă,
Ca să avem fiecare
Dreptul cel de votizare,
Dar de vrem să biruim
Trebuie uniți să fim,
Să fim una la olaltă
Nu vrăjbiți ca altădată.
Tot Români să ridicăm
Pe străini să nu votăm.
Românul știe de rost
Plânsul și năcazul nost
Ei și până acum au spus
Dorul nostru colo sus.

Să grijii dar fraților
Nu credeți străinilor,
Că ei multe ne mințesc
Cu vorbe ne amăgesc
Ba îmbie și cu bani
Farizeii șarlatani.
Dar omul cu cuget drept
Aibă curajul în piept
Cu Juda nu se 'nfrățească
Și arginții nu-i primească.
Pe dracul ce stă la pândă
Izgonească-l cu izbândă.
Sufletul pe bani nu-și vândă,
Că-i păcatul cel mai mare
Să-ți faci sufletul vânzare
Pe a lui Juda parole
Tot omul ce bani primește
Pentru vot — păcătuiește.
Cel ce cu bani le plătește
Dreptul tău nu-l părtinește.
Cine vrea la altul rău
Nu-i ajute Dumnezeu
Eară cine vrea dreptate
Să aibă de bine parte.
Noi Românii am răbdat
De străini am ascultat,
Acuma nu mai putem
Dreptul nostru să le dăm,
Am făcum destul păcat,
Că până acum l'am dat.
Avem Români învățați
Numai de ei ascultați.
Ei fac jertfe pentru noi
Să ne scape de nevoi.
Cine cu ei nu votează
E o oaie cu călbază

Nu-i vrednic să se numească
Brav din oastea românească.
Fraților Românilor
Ca-și vulturi în sbor
Lăpădați ce e străin
Votați numai cu român,
Deputatul nostru dar
Să fie «național».
Că suntem destul hrăniți
De Tisa și Coaliți,
Carii vreau binele lor
Ear nu drepturi la popor.
Cel ce neamul nu-și iubește
Face treburi mișelește.
Hulit de lume să fie
Că nu-i om de omenie
Ear omul cu conștiință
Fie tare în credință
După gândul bun lucreze
Numai cu Român voteze
Domnul Vajda de Voivod
Vrea binele la norod
Nu umblă după tistie
Iau dat Domnul avuție
Vrea în dietă a se duce
Pentru neamul lui cel dulce
Să combată strîmbătatea
Și să apere dreptatea
Dările să se micească
Binele să înflorească
Asta și noi o dorim
Și din inimi îl iubim
Să strigăm dar fiecare
Tânăr, bătrân, mic și mare
Ca deputat în Chioar
Cu program național.

Dr. Gavril Cosma — cel mai însuflețit ostaș al gardei noastre a luat cuvântul. Nu mai puțin însuflețitor a rostit dânsul vorba de încurajare! Uimiți au stat cei o mie și mai oine de țărani, când au văzut vorbind cu atâta foc cu atâta sinceritate, cu atâta însuflețire acest apostol al nostru, care până acum liniștit, tăcut a fost!

Ni-am despărțit cu dulcile nădejdi, că învingerea a noastră o să fie.

Dr. Constantin Popovici însuflețitul nostru tânăr ni-a pus la dispoziție—2 odăi ale sale pentru cancelaria partidului național. Azi noapte adevărat în 20 I. c. dimineață, când muncitorii nației noastre pleacă la birou, *toate* fereștile lui Popovici sparte! Tablou!

Ne mângâie nădejdea, că *pe cel ce-l doare strigă!* N'avem clipe libere a ne ocupa cu această mișcare faptă, la vremea sa însă vom reveni!!

N-am de gând a caracteriza ținuta profesorilor gimnaziului din Beiuș față de cea mai importantă afacere, care azi ne preocupă, dar țin a comunica, că acel **Radu Cupar** (Kupár Rezső), care cu trei-patru zile înainte de aceasta a avut curagiul a publica, că «profesorii din Beiuș stau la culmea chiemării lor în cea ce privește românismul» — azi dintre români unicul — *este primul aderent contracandidatului 48-ist Barta Ferencz.*

Tini.

Cultura românească în Beiuș

(Urmare și fine.)

Hărnicia dlui dr. F. Stan, dacă n'ar fi puțin pedant și dacă alții nu s'ar amestecă în treburile dsale, ar da gata Nemți pe studenți. Dacă invidia n'ar săpă la temelia nizuințelor și autorității drului Stan, și cu cât interes este în studențime pentru limbă franceză și stenografie, ar putea arăta rezultate mulțumitoare.

Dacă propunerea de religione n'ar fi o polemică nesărată, iesuitică împotriva greco-orientalilor și ar întrebuiță o predare mai critică, mai verosimilă, mai caldă și o limbă românească mai apropiată de ființa și înfățișarea ei vie, — în locul fanatismului trecător, ar putea să trezească simțeninte mai evlavioase, morală mai reală și dacă ar fi mai multă pricepere, ar încălzi simțeninte naționale, cum fac pastorii calvini. În manualul lui Grama adevărurile dogmei nu se observă de hazul cel produce limba cipariană. Predicile, decă nu s'ar mișcă prea mult pe teren dogmatic și profesional, ci ar rămânea pe cel social, ar întipări în sufletul ascultătorilor impresiuni, cari nu se șterg, și idei, ce nu te părăsesc în ispite. Ce bine i-ar ședeă acestui tip românesc, ca buzele lui să rostească acea vâpaie de dragoste de neam, de înfrățire, de întărire și democratism curat, care ră-

sare din belșug de pe buzele tremurătoare a celui mai bun orator beiușan, a Archidiaconului Augustin Antal.

Biblioteca gimnaziului e bogată în cărți unguerești și săracă în cele românești. Dacă dnii Kéri și Cupar nu ar fi cărpit-o cu câte-va cărți românești și azi ar înfățișa starea culturală de pe timpul lui «Til-Buhog Lindä». Augmentarea treptată a bibliotecii a rămas baltă.

Pe semne banii au trebuit pentru «Pallas-Lexicon», «Magyarok Története», «Klaszikus könyvtár», «Jókai» ediție națională (100 volume) etc. Impărțire de cărți să face odată pe an. Numai dnii dr. Stan și Kéri îndestulesc setea tinerimii de-a citi împărțind cărți în fiecare săptămână pentru clasele ce le conduc.

Cărți unguerești sunt destule; toți citesc unguerește și cu timpul sunt absorbiți de lim. și cultura maghiară. Profesorul de limba română nu pretinde să se citească autorii români. Biblioteca profesorilor e pentru dlor, deși abia o întrebuițază câți-va. Cele câte-va cărți române ce nu le citesc (cea mai mare parte dăruită de dl Iosif Vulcan) ar fi potrivit adause bibliotecii tinerimii. Biblioteca societății de lectură «Vulcan» abia are ceva nou. Mai este o bibliotecă în internatul «Pavelian», dar puțini tineri știu, că există sau dacă știu, că-i a internatului. În locul «puștilor», ce se pun la îndemână din partea superiorilor internatului, ca să omoare silința tinerilor, ar fi bine să se dea ceva bun românesc. În locul revistelor pancatolice «Zúszlónk» și «Ujlap» n'ar fi potrivit oare să se cumpere mai multe exemplare din «Luceafărul», «Sămănătorul», «Viața Literară» și «Viața Românească» (oare câți dni profesori le cunosc și le comandă?!). Atunci nu ar fi internatul «Pavelian» o pepinieră de maghiarizare și intoleranță confesională.

Credem, că intențiunile marelui întemeietor n'a fost maghiarizarea, ci romanizarea și întărirea prin cultură națională a slăbănogilor de spirit și a înstrăinașilor de creștere, cari sunt cei mai mulți stăpânii recruțați de pe marginea românimii. În loc să-i romanizăm, ei ne maghiarizează și profanează cultul și intențiunile Marelui Pavel. S'a introdus și oare-și-care «spitlicărie», ca metod de control și educație, care naște ipocrizia și lingusirea înspăimântătoare. Peste tot domnește slugărnicia, care se naște în urmă rău esplicatei ascultări sau cum se numește «obediță» pe limba internatelor. Caracterul tinerimii, a căruia lumină e senzibilitatea izvorâtă din conștiința curată, se educă cu *căldura cuvântului* și mai ales cu *puterea exemplului bun!*

Aceste institute de cultură sunt chemate să aibă un rol foarte mare în istoria culturii române și a *conservării noastre naționale*. Aici se cresc

în cea mai mare parte înstrăinașii dela marginea românimii, în cari conștiința de român e amorfă și-i poate face străjeri harnici ai românismului. Conducătorii trebuie să-și dea samă despre aceasta și să caute a îndrepta educația în acel senz, ca să crească tineri folositori neamului.

Tinerimea nu trebuie oprită dela învățarea dansurilor naționale, cum se face cu oareși care iezuitizm acuma, ci trebuie silită, ca în părțile acestea să facă ceva mișcare socială-națională, căci noi numai pe acest teren ne putem manifesta neîmpedecați de baionete.

Trebuie să ne ferim de iezuitismul introdus de la străini, pe care noi îl cultivăm cu mai multă rîvnă, pentru că suntem de multe ori neglijenți și nepricepători întru creșterea mlădițelor pe teren social. Și asta-i vina *internatelor!* Ce bine ar fi, dacă superiorii institutelor s'ar nizu, ca să dea mână de ajutor dlui Bușița întru instruirea muzicală a tinerilor. Barem să-i silească să învețe, când dl Bușița își dă silință și lucră cu atâta hărnicie. Dacă încă n'a putut arăta rezultate după dorința dsale, pricina sunt superiorii internatului de băeți. Numai o tinerime cunoscătoare de muzică poate creă coruri populare, poate da concurs la serate literare, — cu un cuvânt poate luă parte la viața socială românească. La noi, dar mai ales în Beiuș, trebuie să fie o sfântă datorie de a pregăti tineretul pentru viața socială, dacă pentru cea literară și științifică Beiușul nu-i în stare de a-l pregăti.

Dacă profesorii, în loc de a umbla după directorat (când fuse dl Butean deputat), supt o conducere energică și cu plan făcută s'ar apuca mai tare de muncă, atunci mult bine s'ar auzi despre Beiuș, și mult bine s'ar revărsa asupra neamului nostru din acest focar al culturii române din părțile unguerene. Dezbinarea și grandomania personală a produs multe isprăvi slabe pe cari le tăcem, pentru că și nouă ni-e rușine să le mărturisim, ca isprăvi ale unor oameni maturi, bătrâni și conducători sufletești, reformatori sociali ai unui popor!

Ne luăm voie să mai facem o observare. Nimic nu ne face să știm, că ideea nobilă a dsoarei Valeria Pop de-a ridică un monument marelui Pavel a aflat răsunset chiar acolo, unde mai mult ar trebui să trăiască amintirea lui, și de unde ar fi trebuit să pornească ideea.

Să ni-să trimită liste de contribuire și noi încă vom face tot, ce să va putea, ca ideea să ia trup.

Ce am spus e puțin, dar adevărat. Nu rea voința ci datoria ne-a dictat aceste șire.

Iscălim ca foști elevi ai gimnaziului și a internatului «Pavelian»:

Mihaiu Șerban student în filosofie.

Vasile Filipciuc Mihaiu Stan Matei Lazin
stud. în drept. stud. med. stud. în med.

NOUTĂȚI.

ARAD, 24 Aprilie 1906.

— **Necrologul constituției unguerești.** Iată cum anunță o foaie umoristică din Viena moartea constituției unguerești din 19 Februarie:

«Subsemnații împărtășesc știrea zguduitoare de temeliile Austriei că **Constituția unguerească** după lungi și dureroase suferințe de *meningită* (*Geniekstarre*) în vârstă de 39 de ani a adormit fără a fi însă cu sfântul mir întru domnul Nyiri.

Conductul funebru va pleca dela cheiul Rudolf (Parlament) și mortul să va îngropa în groapa sa proprie de pe Eskütér (piața o jurământului). Conductul va fi comandat de colonel *Fabrius*, prohodul să va ține în Cași noul național. Invieră să va aduce la cunoștință publică.

Toate cheltuelile vor cădea în sarcina neamului. Viena în luna lui Februarie 1906. R (uhe) I (n) P (est) (Odihnească în ciumă).

Deák Ferencz tatăl, Fejérvary tatăl mașter. Socialiștii ca moștenitorii cei veseli (?) Kossuth, Apponyi și Andrassy dela firma Patrușopt și comp. ca rude jalnice depărtate (prin poliție). Procurorul roagă publicul de a nu trimite cununi!

Toată gluma aceasta ar fi de sigur foarte bună, mai ales în original, dacă realitatea nu er fi făcut o glumă și mai bună prin convocarea parlamentului ungueresc.

Domnul Vaida să trăiască
Dorul nostru să împlinească!

HORA DELA IOSĂȘEL.

Pe glasul Hai să dăm mână cu mână.

Veste bună, veste mare
Ni-a adus raza de soare,
Și să duce zboară 'n valuri
Peste văi și peste dealuri.
Tra la la la la, Oncu să trăiască
Că-i inimă românească. bis.

Din Halmagiu, Zimbru, Buteni
Pân la Zeldiș, Păușeni
Toți Români adevărați
Toți dau mâna lor de frați.

Vreau s'arete 'n lumea mare
Că's cu simț curat și tare,
Și la dietă vreau s'aleagă
Fală la nația 'ntreagă.

Pe Oncu l'au ridicat
Să le fie candidat,
Oncu falnicul bărbat
Să fie și deputat

Oncu brav fiiu din popor
Sfat la neam și ajutor,
Inimă caldă curată
Minte mare luminată.

Frați Români sus cu credință
Să'l scoatem la biruință,

Deputatul nost să fie
Domnul la mulți ani să-l ție.

Văzduhul să clocotească
De strigarea românească,
Vivat Oncu, să trăiască
Steagul lui să biruiască.

Trăiască Dr. Aurel Lazar!

Haidați frați într'o unire
Haidați toți într'o simțire
Glas înalt să înălțăm
Sfântul drept să-l apărăm
Trala la la la pe câmp și pe deal
Trăiască dr. Aurel Lazar.

Ne dăm brațul nostru tare
Pentru a țării apărare
Ne dăm sângele din pepturi
Dar cerem să avem și drepturi
Trala la la la pe câmp și deal
Trăiască dr. Aurel Lazar

Cine n'a țineă cu noi
Crească-i coarne ca la boi
Dumnezeu să nu-l ferească...
Aurel Lazar să trăiască!
Trala la la la pe câmp și deal
Trăiască dr. Aurel Lazar.

C-a crescut în sărăcie
Lipsa noastră el o știe,
El le știe toate bine
În ce jug tragi tu Române,
Trala la la la pe câmp și pe deal
Trăiască dr. Aurel Lazar.

— **Lucruri rușinoase.** Din toate părțile ne sosesc corespondențe, ce cuprind vești triste despre unii fruntași ai noștri, vești triste despre unii preoți și învățători, cari însă ar trebui să fie la culmea chemării lor. S'au început adecă luptele electorale și Românii vreau să-și pună deputați în toate cercurile unde suntem în majoritate.

Ne doare nespus de tare, când vedem că se găsesc în mijlocul nostru astfel de suflete pierdute, cari se alătură cătră străini și cari luptă contra neamului și contra fratelui lor. Nu voim să dăm loc și nu voim să ne ocupăm cu persoanele atât de păcătoase, căci nădăjduim să se îndrepte. Dacă însă vom vedea că ținuta lor va fi păcătoasă până în sfârșit, va trebui să-i înfierăm după cum merită.

Nu ne atingem de aceste figuri de tristă pomenire până după alegeri, când vom vedea prin fapte, cât s'au purtat de ticălos.

— **Un nou doctor iurist.** Tinărul de mare speranță dl Ioan Demian a fost promovat în 21 l. c. la gradul de doctor în studiile iuridice.

— **Eötvös și partidul kossuthist.** Scriitorul ungar Eötvös din partidul lui Bánffy, iar înainte fost kossuthist, a respins candidatura ce i-s'a oferit din partea vechiului său cerc Nagykörös. Motivul respingerii e, că nu voiește să ia parte la împărțirea favorurilor împreunate cu guvernarea, el n'a căutat oase de ros. De altă parte ce să caute el în partidul kossuthist, care și-a renegat principiile pentruca să ajungă la putere? Nu voiește să fie părtaș la purtarea treburilor obștești încredințate oamenilor nepricepuți. — Eötvös le-a mai spus și anul trecut multe adevăruri, pentru cari s'au și cătrănit foarte rău pe el. — Înregistrăm, că vocile contra Kossutiștilor și a coaliției în genere devin tot mai dese.

— **Tuberculoza în București.** Dintre toate boalele tuberculoza (oftica) face cele mai mari ravagii în populația României și mai cu samă în orașe. În anii dela 1899—1903 an murit de oftică 15.086 de oameni: adecă tot la 10.000 de suflete mor pe an 30 de oftică.

Mai mare e mortalitatea în București și ea crește mereu. În 1905 au murit de tuberculoză pulmonară în București 1294 de indivizi, pe când media în țara întreagă e de 847.

Pentru delăturarea acestui flagel s'a înființat anii trecuți o societate pentru profilaxia boalei.

Activitatea ei e foarte vie, ajungând deja până acuma la rezultate destul de frumoase, amăsuraț cu puterea ei.

— **Congresul studenției române în Iași.** În luna Mai să va ține la Iași un congres al tuturor stud. români, în legătură cu mișcarea începută în 13 Martie. Dela Iași se vor face mai multe pelerinagii.

— **Pustiirea orașului Sanfrancisco.** După ce focul a pustiit ce a scăpat de cutremur, așa că au mai rămas în picioare numai o pătimire din oraș, după ce după trei zile de groază și de miserie, oamenii puteau respira mai liniștiți. — eată din nou să încing flacărele și pîrjolesc cea mai rămas. După *telegramele cele mai recente în urma unei furtuni incendiul a izbucnit din nou.*

Din toate edificiile mai mari, n'a scăpat decât palatul poștei, dar nu-i eschis să ardă și acela în noul incendiu.

Pe lângă suferințele și jalea ce au suferit-o cei 300.000 de oameni fără adăpost, în frig, fără mâncare, având fiecare rudeni, frați, soții, copii etc. între morți, s'a mai adaus și disenteria și tifosul, eară cadavrele morților răspîndeau un miros infect.

Cadavrele au fost scufundate în mare. De odată erau scufundate sute de cadavre. Numărul morților nici azi să știe, să dă cu socoteala, că sunt peste 10000, plus încă câteva mii în orașele din apropiere cari încă au fost total nimicite.

Pentru adăpostirea bolnavilor și copiilor s'au făcut corturi.

Și cu toate acestea nu și-au pierdut curajul. Americanii au de gând ca în 2—3 ani să rezidească orașul și mai frumos decât a fost mai înainte. Ba primarul orașului a răspuns celor cari au trimis ajutoare, că n'au lipsă de ajutorul nimănui, căci ei au destui bani, — ceea-ce nu-i mirare în țara cea mai bogată în aur din toată lumea.

— **Serviciul maritim român în portul Constanța.** În 1905 au circulat în portul Constanța 756 de corăbii (676 vapoare și 80 corăbii), dinte cari 144 austro-ungare, 134 engleze, 114 românești, 81 grecești, 78 italiene, 23 germane, 15 franceze.

Flota română se desvoltă treptat. În anul trecut sa dat circulației vaporul «România», iar acuma e în lucru vaporul «Impăratul Traian». Rețeaua circulației vapoarelor române crește mereu rupând tot mai mult dela celalalte societăți. Anul trecut și-a estins comunicația pe linia Constanța—Smirna și Pyreus. Anul viitor începe linia Constanța—Alexandria.

Portul Constanța câștigă tot mai mare însemnătate, în curând va fi unul dintre porturile mari ale lumii.

Portul să estinde pe o întindere de 157 de hectare. În zidire sunt magazine pentru bucatele de exportat, mari pentru 33.000 de tone.

Pentru asigurarea vaselor servesc 2 moluri (dîlmi de pământ) unul de 1378 de metri, ear celalalt de 1503.

— **Un accident evitat.** Din București să anunță că pe linia Virciorova între Corbu și Potcoava era să se întâmple o mare nenorocire. În urma schimbării greșite a macazurilor două trenuri accelerate erau să se ciocnească. Greșeala a fost observată în momentul din urmă și astfel salvată viața atâtor oameni nebănuitori de nici o primejdie.

— **Succesul unei românce.** Ziarul parisian L'Action e plin de laude la adresa unei românce, d-soara Branianu, care a debutat în piesa Le Roi sans couronne pe scena Teatrului artelor, obținând un mare succes.

— **Gorki expulzat.** Romancierul Maxim Gorki și amanta lui a părăsit New-Yorkul fiind expulzat.

Statele-Unite s'a arătat foarte puțin ospitalier pentru marele scriitor rus.

Nu se știe încă în ce direcțiune se va îndrepta. Gorki.

— **Necrolog. Marioara Boscaiu n. Timpa** soția dlui Nicolae Boscaiu, învățător în Bodești a răposat în 9 Aprilie în etate de 24 de ani. Fie-i țarna ușoară și memoria binecuvântată. Condolențele noastre jalnicii familii!

— **Incendiu mare în București.** Sâmbătă pe la amezai a ars localul băilor Marengo, arzând întreagă, precum și magazinul de țiteiu (petrol brut) de alături. Pagubele se urcă numai la 30.000, pentruca localul băilor era de scânduri. Era nos-tim când cei surprinși de foc în baie au fugit pe stadă în cea mai primitivă toaletă.

— **Rectificări.** În nrul trecut al ziarulu nostru, în urma nebăgării de samă s'au strecurat unele greșeli, ce ne simțim îndemnați a le îndrepta. În loc de »pentru împingere» să se cetească, »pentru învingere», în loc de »deputați dietali», »deputați sinodali» și în raportul despre vorbirea dl Dr. Aurel Novac, se amintește *Pecica* în loc de *Curtici*.

— În nrul 66 al Tribunei în raportul intitulat »Din cercul Sasca» și subscris de Tudor Semenic pe pagina a 4-a s'a făcut o regretabilă greșală, scriindu-se în loc de *notoricului* bețiv — »notarului» bețiv. Prin aceasta rectificăm la avizul telegrafic al corespondentului nostru.

— **Lupte cu greviștii.** În toate părțile sunt greve, cu lupte dintre greviști și gendarmeria și miliția. Astfel la Breslau au fost rămiți 50 de inși, iar în Franța au fost ciocniri aproape în toată țara, fiind aici grevă generală.

— **Vin de deal din Ghioroc,** calitate ecsece lentă, din anul 1905 (alb), se expedează la cerere, dela cantitatea de 30 de litri în sus, cu prețul de 40 fil. litrul. A se adresă, dnei S. Secula, Arad, str. Teleki 24.

(Doritorii să trimiță butoiul la adresa Alexe Șanțu, vințeler Györök).

— **Magazin de stofă de fabrică, Leichner și Fleischer,** Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3-30—4-40—6-60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. *Leichner și Fleischer,* Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

— Atragem atențiunea On. public asupra anunțului din numărul acesta al firmei bine repute și solide de giuvaericeale a lui Francisc Weinberger din loc.

— **Beția duce la păcat și miserie.** Atragem atenția asupra anunțului »Am fost bețiv» al spîțeriei lui Frankl Antal din Seghedin.

Economie.

Arad, 24 Aprilie 1906.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 23 April.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100-clgr.)	16:50—16:52
Secară pe Aprilie	13:50—13:52
Orz pe Aprilie	15:82—15:84
Cucuruz pe Mai	13:32—13:34
Grâu de toamnă pe 1906	16:58—16:60

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:55—16:56
Secară pe Aprilie	13:56—13:58
Ovăs pe Aprilie	15:42—15:50
Cucuruz pe Mai	13:36—13:38
Grâu de toamnă pe 1906	16:68—16:70

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15:50—15:60
« 79—100 «	«
Secară: 160 «	12:20—12:30
Orz: 100 «	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14:10—14:20
« cernut 100 klgr.	13:30—13:30
Cucuruz nou 100 «	13:20—13:30
« vechiu 100 klgr.	«

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158:—
« « « mic	« 160:—
« brut « mare	« 156:—
« « « mic	« 158:—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 200 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația «Tribunei»

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös Jozsef,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus 10 fileri porto

La administrația «Tribunei» să află de vânzare următoarele cărți:

»La Roma« de Russu Știrianu	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
»Povestiri și schițe« de S. Secula	1.—	5 " "
»Nuvele« de Emil Zola	Cor. 0-40	5 " "
»Școlarul declamator«	0-50	5 " "
»Stropi de roșună«	1.—	10 " "
»Aur« Const. Hodoș	1.50	10 " "
»Telegrama« farsă în 8 acte	0.80	5 " "
»Amical Poporului« T.Vuoulescu.	1.—	10 " "

Teodorovits Milán

COFETAR ȘI PREGĂTITOR DE CIARĂ
Timișoara-Fabric

Prăvălia: Strada Principală Nr. 15.   Atelierul: Strada Körte în casa proprie.

Lumini de ceară 1 kg. 1 cor. 60 filerl.
Aluate . . . 140 bucăți — 2 coroane

Am
fost
betiv

până-ce nu am folosit *medicina antialcoolică a lui FRANKL.*

Femeea mea mi-a pus-o în băntură, și cum acest medicament nu are nief miros și nief gust, — fără stirea mea am luat leacul mântuitor. Acum mi-e scirbă de ori-ce băntură spirtuoasă. Recomand ori si cul acest leac. K. M., măcelar.

Acest leac a readus fericirea în mil si mil de familii. Nu e stricacios sănătăței! Un flacon întreg e 5 coroane. Se poate comanda și cu rambursă.

FRANKL ANTAL, spîterie
SZEGED, Felső-város 20.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA.

1905		1906	
2 April		24 Martie	1 April
64065808	44943808	105740257	105461979
4128258	19122000	1473117	1554432
40638712	Argint și diverse monete	66314580	59952520
17024746	Portofoliu Român și Străin	24365477	23935009
11999953	*) Impr. contra ef. publice	11999924	11999924
14388711	" " " " în cont curent 18563909	14983507	14983507
1704546	Fonduri publice	2914292	2914292
5668046	Efectele fondului de rezervă	5768153	5768172
574954	" " " amortisarea imob. și material	601945	602187
440513	Imobili	465836	482118
82210130	Mobilier și Mașini de Imprimerie	84366030	81307230
19547926	Cheltuieli de Administrațiune	9242537	12885456
15860697	Depozite libere	19579097	19478489
278253000	Compturi curinți	347814752	341325315
	Compturi de valori		
12000000		12000000	12000000
19548627	Capital	21034186	21034386
2923784	Fondul de rezervă	3105044	3105044
161008000	Fondul amortisării imobilelor și material	226692500	223201230
562459	Bilete de Bancă în circulațiune	616992	677425
82210130	Dobânzi și beneficii diverse	84366030	81307230
—	Depozite de retras	—	—
278253000	Compturi curinți	347814752	341325315

Scomptul 5%
*) Dobânda 6%

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, în garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efeptuesc în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluș și automa —

Am onoare a aduce la cunoștința marelui public și prea stimaților mei oaspeți, că

hotelul și beraria

„Spieluhr“

din Timișoara, care se bucură de un bun renume, o conduc pre mai departe eu singur.

Mă voi nisui se câștig buna voința marelui public, și a întări tot mai tare renumele hotelului meu prin un serviciu prompt, prin o cuină bună și beuturi escelente. Cerând binevoitorul sprigin,

sunt cu stimă:

Müller Károly la „Spieluhr“ Timișoara.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se câștiga în prăvălia lui

Czernóczky Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béni-
tér, nr. 2.

Sesonul de primăvară și de vară pe anul 1906. STOFE VERITABILE DE BRÜN.

O garnitură de 3-10 metri pentru haine bărbătești (sacco, vestă și pantaloni) costă:
Cor. 7—, 8—, 10— calitate bună
" 12—, 14— calitate foarte
" 16—, 18— " fină
" 21— calitatea cea mai fină

O garnitură pentru haine negre (redingotă) 20 cor — Tot din magazinul firmei recunoscute ca solide

SEIGEL-IMHOF, BRÜN

să pot cumpăra tot felul de stofe pentru pardisic, loden pentru turiști, mătase-camgarn etc. în prețurile fabricii. — Mostre să trimit gratis și franco. — Pentru transport iau răspunderea. — Mare favor pentru particulari, ocașiune de a cumpăra cu prețul original al fabricii.

HUGYECZ ROZA

Croitorie de haine englezești și franțuzești pentru femei

ARAD, Kapolna-u. 4.

Primește spre efeptuire ori-ce lucru din branșa aceasta, în ori care formă, precum și haine pentru copii pe lângă execuție fină și prețurile cele mai avantajoase.

Cere sprigin binevoitor: **HUGYECZ ROZA**

În atențiunea onoratului public!

Din cauza **mutării** prăvăliei mele

din 1 Mai 1906

◀ în palatul Eliza Fischer, ▶ lângă croitorul englezesc Sugár József
vând cu preț foarte redus, cu cel mai mic preț acceptabil

foate obiectele aflătoare în magazinul meu, ca crilante, pietrii scumpe, oroloage de bărbați și de dame de aur și de argint, de Geneva veritabile de prima calitate, garniturile de masă etc.

Poftiți și vă convingeți!

Cu deosebita stimă:

Weinberger Ferencz.

Simboale din „TULIPAN“ de argint în formă artistică.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanis, se pot căpăta aici.

Măncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

0 0 0 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 0 0 0

Serviciu prompt, curat și conștientos. 0 0 0 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restauratier.

Nouă compactorie de lux!

Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public că, am deschis în Arad (palatul Minorităților) o admirabilă

compactorie de lux și cărți comerciale

unde se pregătesc tot felul de legături fine și durabile, paspartouri, carnete familiare, colecții de chipuri, cassette, etc. în piele, plus sau mătasă, în ori-ce formă și pe lângă prețuri convenabile.

În lucrurile tehnice mă pricep foarte bine, și mă angajez să pregătesc schițarea de planuri punctual și în mod practic.

Cu deosebită stimă: **Mayerhoffer Adolf**, Compactor. În Arad (Palatul Minorităților).

Se primesc îndată o fată și un băiat la învățătură.

MANDL FERENCZ

Vopsitor de metal

A R A D, STRADA BOCZKÓ Nr. 11.

Primește spre efectuare orice lucru ce cade în această branșă, precum căzi pentru scaldă, chiții de scaldă, mobile de fier și de lemn, cano de apă, punerea în aur, marmură și bronz a lampelor, pictură de majolica pe lemn și metal, floderizare în orice culoare în forma cea mai senzațională pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt.

Annunzi!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad. — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1. o fabrică de **mașini & gronomice** sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o o o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucurnuz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeltană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miel și marț, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinării sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și troerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.